

Samenvatting

Het college vraagt de raad om in te stemmen met een herverdeling van de financiële middelen, oorspronkelijk bestemd voor de milieuzone. Hiermee geeft het college uitvoering aan de motie die het college opdracht gaf om te komen met een voorstel voor maatregelen, waaraan deze middelen besteed kunnen worden, gebaseerd op het Spoorboekje verbeteren luchtkwaliteit en bereikbaarheid Maastricht van mei 2023. Het voorstel is om van de nog beschikbare financiële middelen € 4.000.000 te koppelen aan het versneld uitvoeren van de maatregelen die voortkomen uit de lopende verkenning naar de fietsstraatzone in het centrum in combinatie met het vergroenen van het centrum-stedelijk gebied op basis van het op te stellen inspiratiedocument vergroening centrum-stedelijk gebied en extra P+R-plekken te realiseren. Daarnaast wordt conform de motie voorgesteld het resterende budget van ca. € 400.000 te laten staan dat ingezet kan worden bij toekomstige afwegingen en onderzoeken aangaande een milieuzone of overige maatregelen ten behoeve van de verbetering van o.a. de luchtkwaliteit.

Beslispunten

Het college besluit bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad waarin de raad wordt verzocht in stemmen met het voteren van de resterende €4.400.000 investeringsmiddelen die bestemd waren voor de milieuzone voor de volgende maatregelen:

1. Het beschikbaar stellen van € 2.000.000 voor de uitvoering van maatregelen voortkomende uit verkenning van de fietsstraatzone in het centrum;
2. Het beschikbaar stellen van € 1.000.000 voor de uitbreiding van het aantal P+R-plekken;
3. Het beschikbaar stellen van € 1.000.000 voor de uitvoering van maatregelen voortkomende uit het inspiratiedocument vergroening centrum-stedelijk gebied;
4. Het laten staan van de resterende ca. € 400.000 voor nader onderzoek naar een milieuzone of overige maatregelen ten behoeve van de verbetering van o.a. de luchtkwaliteit.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 20 november 2023:

Conform.

1. Aanleiding

Op 14 mei 2019 heeft de raad besloten het voorstel tot invoering van een milieuzone on hold te zetten te zetten tot er juridische zekerheid was op handhaving van de Belgische en Duitse voertuigen. Deze onzekerheid is nog steeds aanwezig. Wel is inmiddels gestart met de uitwerking van een zero emissie zone in de binnenstad die per 1 januari 2025 van start gaat.

Naar aanleiding hiervan is op initiatief van de raad op 27 juni 2023 een motie aangenomen (zie bijlage 2) om het college te verzoeken een voorstel te maken voor een alternatieve inzet van de financiële middelen, van € 4.400.000, oorspronkelijk bestemd voor de milieuzone, ten behoeve van de luchtkwaliteit, zoals vergroening van de stad en een investering in duurzame mobiliteit. Bijvoorbeeld door de uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen op P+R, P+B of P+W locaties, een grootschalige fietsstalling in het centrum, en omvorming van straten tot fietsstraten. Kortom de concrete voorstellen uit het geactualiseerde Spoorboekje Luchtkwaliteit en bereikbaarheid.

2. Context

Als opdracht uit de motie is bekeken naar welke maatregelen in het Spoorboekje verbeteren luchtkwaliteit en bereikbaarheid nog een additionele financiering benodigd is. Dit betreffen de volgende maatregelen:

- Realiseren fietsbrug Borgharen – Boschpoort (maatregel 4)
- Actieplan fietsen in Maastricht (maatregel 8)
- Realiseren doorfietsroutes naar Sittard en Valkenburg aan de Geul (maatregel 9)
- Aanpak Fietsverbinding John F. Kennedybrugtracé (maatregel 14)
- Uitbreiding P+R-voorzieningen ((maatregel 38)
- Vergroenen centrum-stedelijk gebied (maatregel 41)
- Uitbreiding P+R Maastricht Noord (maatregel 42)
- Verkenning P+R Maastricht West (maatregel 43)
- Haalbaarheidsonderzoek P+R Maastricht Zuid (maatregel 44)
- Fietsstraatzone centrum (maatregel 45)
- Collectieve afvalinzameling (maatregel 67)
- Voorlichting educatie via buurtplatforms, veilige buurtenteam (maatregel 75)
- Houtstook (maatregel 76)
- Goed gedrag belonen huidige fietsers en openbaarvervoergebruikers (maatregel 78)
- Informatie verstrekken via publieke schermen (maatregel 79)
- Groene gevels/heester in de stad, meer groen in de tuinen (maatregel 80)

3. Gewenste situatie

Bovenstaande maatregelen zijn kwalitatief beoordeeld op binnen welke termijn deze gerealiseerd kunnen worden, of aanvullend budget ook een verschil kan maken en het effect op de luchtkwaliteit. Op basis hiervan komen we tot het volgende voorstel voor het toekennen van de beschikbare financiële middelen:

Fietsstraatzone centrum (maatregel 45)

- Beschikbaar te stellen budget € 2.000.000
- Periode van uitvoering 2025-2027
- Te behalen effect Meer fietsverkeer en verlaging van de snelheid van het autoverkeer in het centrum en meer ruimte voor vergroenen en verblijven in dit gebied

Als uitwerking van het coalitieakkoord is in 2023 gestart met het opstellen van een ambitie- en realisatiestrategie naar een fietsstraatzone in het centrum. Het plan van aanpak is te vinden als bijlage 3. Doelstelling van de fietsstraatzone is meerledig. Ten eerste is het wenselijk dat het gebied aantrekkelijker en veiliger wordt voor fietsers, waardoor hopelijk ook meer mensen met de fiets naar het centrum komen, danwel door het centrum heen fietsen op weg naar hun bestemming elders in de stad. Tevens wordt beoogd om de snelheid van het autoverkeer met de invoering van een fietsstraatzone te verlagen. Dat geeft meer ruimte voor voetgangers en groen en verhoogt de verblijfskwaliteit in het gebied.

Het opstellen van de ambitie- en realisatiestrategie zal in 2024 afgerond zijn. In 2025 worden de concrete gekozen maatregelen, waarmee we als eerste mee aan de slag willen, uitgewerkt en vanaf 2025 gefaseerd gerealiseerd. Omdat we zowel het opstellen van de ambitie- en realisatiestrategie als ook het formuleren van de maatregelen in samenspraak met bewoners, ondernemers en bezoekers doen, is zorgvuldigheid in het proces vereist en daar hebben we de voorbereidingstijd in 2024 en een groot deel van 2025 voor nodig. De raad zal middels raadsinformatiebrieven op de hoogte worden gehouden van de gemaakte keuzes en de voortgang.

Tot op heden zijn er enkel voor de onderzoeksfase € 150.000 beschikbaar gesteld. Voor de daadwerkelijke uitvoering zijn nog geen financiële middelen beschikbaar en is de opdracht aanhaking te zoeken met het groot onderhoud. Groot onderhoud is in dit gebied alleen op de Sint Hubertuslaan voorzien, waardoor de grootschalige uitvoering onzeker is. Met de voorgestelde

additionele financiering kunnen we meer ingrepen doorvoeren, waarmee de fietsstraatzone effectiever zal zijn en er meer effect is te behalen op het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Uitbreiding P+R plekken (maatregelen 38, 42, 43, 44)

- Beschikbaar te stellen budget € 1.000.000 (aanvullend op bestaande middelen)
- Periode van uitvoering 2025-2030
- Te behalen effect:
 - 150 extra parkeerplekken op P+R Noord fase 1 (2025)
 - 150 extra parkeerplekken op P+R Noord fase 2 (2026)
 - Verkenning P+R West en realisatie (2024-2030)
 - Haalbaarheidsonderzoek P+R Zuid (2024)

In het realisatieplan parkeren op afstand dat in 2022 door de raad is vastgesteld is opgenomen dat er behoefte is aan extra P+R parkeerplaatsen om verkeer af te vangen aan de randen van de (binnen)stad. Concreet is € 3.500.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van extra parkeerplekken op P+R Noord, Verkenning van P+R West en onderzoek naar een locatie voor P+R Zuid. Inmiddels loopt de voorbereiding voor de realisatie van P+R Noord fase 1 die een toename van 150 parkeerplaatsen mogelijk maakt in 2025. De reeds gevoteerde middelen zijn voldoende om deze uitbreiding af te dekken. Daarnaast is ook reeds een verkenning voor fase 2 gestart die zal leiden tot een aanvulling van 150 extra parkeerplaatsen. De beschikbare middelen zijn niet voldoende om ook deze uitbreiding volledig te kunnen financieren.

Tevens loopt een verkenning naar de realisatie van P+R West in samenhang met de visie op Brusselsepoort. Naar verwachting wordt begin 2024 een intentieovereenkomst gesloten met de betrokken partijen om de inpassing van een P+R verder uit te werken. Ook hiervoor zijn de bestaande middelen niet voldoende.

Tot slot zijn er ook nieuwe inzichten over een mogelijke P+R Zuid. In relatie met de doorontwikkeling van de campus zou een mobility Hub ten zuiden van de campus een bijdrage kunnen leveren aan betere bereikbaarheid en hogere verblijfskwaliteit.

Voorgesteld wordt om voor nu € 1.000.000 extra toe te kennen voor deze maatregelen. Afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning en het haalbaarheidsonderzoek kan worden bekeken welke eventuele aanvullende middelen nodig zijn. In bijlage 4 is een notitie met de locaties, de aantallen en de actuele planning opgenomen.

Vergroenen centrum-stedelijk gebied (maatregel 41)

- Beschikbaar te stellen budget € 1.000.000 (aanvullend op bestaande middelen)
- Periode van uitvoering 2025-2027
- Te behalen effect:
 - Creëren van een schonere en gezondere leefomgeving die beweging en ontmoeting stimuleert.
 - Beter opvangen van de gevolgen van klimaatverandering, waarvan hittestress de belangrijkste is voor de binnenstad.
 - Creëren van meer biodiversiteit in de (binnen)stad.
 - Creëren van een aantrekkelijke stad waar het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren is.

Daar waar mogelijk wil Maastricht haar centrum-stedelijk gebied vergroenen met structurele bomenaanplant. Aangezien bomen ruimte nodig hebben, onder andere een grote ondergrondse groeiplaats, is er sprake van hoge investeringen.

In relatief nauwe straten met dichte bebouwing en veel verkeer kan de aanleg van substantieel gevelgroen leiden tot verbetering van de luchtkwaliteit. Daar waar structurele vergroening (vooralsnog) niet mogelijk is, bieden groen- en boombakken een oplossing. De realisatiekosten zijn vergelijkbaar met structureel groen, het beheer en onderhoud is echter hoger.

Als eerste stap om de vergroeningsopgave in beeld te brengen is een inspiratiedocument vergroening centrum-stedelijk gebied opgesteld. Het concept treft u als bijlage 5 aan. Dit inspiratiedocument is het resultaat van een interactief proces dat is doorlopen waarbij diverse beleidsdisciplines en externe betrokkenen zoals de Welstands- en monumentencommissie, centrummanagement, buurtnetwerken en ondernemers via diverse ateliers in gesprek met elkaar zijn gegaan over de ambities en de (on)mogelijkheden.

Dit inspiratiedocument zal in 2024 per deelgebied in samenwerking met alle betrokkenen worden vertaald in een bijhorende realisatiestrategie, zodat in 2025 kan worden gestart met de uitvoering van vergroeningsmaatregelen. Naast permanente vergroening die relatief veel voorbereidingstijd kost vanwege benodigde draagvlak, vergunningen en bodemverkenning, wordt nadrukkelijk ook gekeken naar flexibele vergroeningsmaatregelen, zoals een wandelend bos waar minder voorbereidingstijd mee gemoeid is. Dit kan ook een goede manier zijn om te onderzoeken of er voldoende draagvlak is voor bijvoorbeeld extra bomen in een straat die (deels) ten koste gaan van

parkeerplaatsen. Vanuit de huidige beschikbare investeringsmiddelen voor groen (€ 500.000 per jaar) is ca. € 100.000 per jaar beschikbaar voor het vergroenen van het centrum. Middelen zijn reeds ingezet om groene elementen te financieren ten behoeve van o.a. de Capucijnenstraat, Pompenstraat, Ruitertij, Petrus Regoutplein en diverse geveltuintprojecten. De realisatie van het vergroenen van de Percee staat voor 2024 gepland. De nu extra te voteren investeringsmiddelen van € 1.000.000 vormen dus een eenmalige aanvulling hierop zodat nog deze coalitieperiode een intensivering van de vergroening van het centrum kan worden gerealiseerd. De raad zal middels raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden van de gemaakte keuzes en de voortgang.

Onderzoek naar een milieuzone of overige maatregelen ten behoeve van de verbetering van o.a. de luchtkwaliteit

- Beschikbaar te houden budget € 400.000
- Periode van uitvoering 2024 en verder
- Te behalen effect Verbetering van de luchtkwaliteit

Dit resterend budget van € 400.000 willen we laten staan voor toekomstige afwegingen en onderzoeken aangaande een milieuzone of overige maatregelen ten behoeve van de verbetering van o.a. de luchtkwaliteit zoals in de motie verzocht is.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

- Aandeel fietsgebruik in totale verkeersbewegingen
- Hoeveelheid groen en bomen in de binnenstad
- Toename aantal P+R plekken
- Verbetering van de luchtkwaliteit*

*Het was de bedoeling om de maatregelen uit het spoorboekje luchtkwaliteit en bereikbaarheid van mei 2023 na vaststelling door te laten rekenen op hun verwachte bijdrage aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Helaas had geen enkel onderzoeksbureau tijd om dit op te pakken vóór 2024. Daarom kan bij dit raadsvoorstel helaas nog geen indicatie worden gegeven van de te verwachten verbetering van de luchtkwaliteit. De doorrekening wordt uitgevoerd in 2024 en wordt met de raad gedeeld via een raadsinformatiebrief, evenals de jaarlijkse effectrapportage luchtkwaliteit.

5. Effect op de openbare ruimte

Alle voorgestelde maatregelen, met uitzondering van het genoemde onderzoek naar een milieuzone of overige maatregelen, hebben een direct effect op de openbare ruimte in de binnenstad. De maatregelen zullen leiden tot een hogere verblijfskwaliteit, met meer groen, meer ruimte voor fietsers en minder CO₂ uitstoot van autoverkeer.

6. Personeel en organisatie

n.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

n.v.t.

8. Financiën

Van de oorspronkelijk beschikbare middelen voor de invoering van de milieuzone is nog € 4.400.000 resterend die opgenomen zijn in het MJIP. Het voorstel is om deze middelen als volgt te voteren:

- € 2.000.000 voor maatregelen fietsstraatzone in het centrum;
- € 1.000.000 voor de uitbreiding van het aantal P+R parkeerplaatsen;
- € 1.000.000 voor vergroenen centrum-stedelijk gebied;
- € 400.000 beschikbaar te houden voor nader onderzoek naar een milieuzone of overige maatregelen ten behoeve van de verbetering van o.a. de luchtkwaliteit.

9. Aanbestedingen

Bij de voorbereidende onderzoeken en de uitvoering van de maatregelen zal het gemeentelijk aanbestedingsbeleid gevolgd worden.

10. Participatie tot heden

Voor enkele maatregelen is reeds een participatieproces doorlopen. Zo zijn inwoners, ondernemers en belanghebbenden reeds via ateliers betrokken bij het inspiratiedocument vergroenen binnenstad. Ook voor de P+R locaties lopen verkennende gesprekken met belanghebbenden. Ook in het verder uitwerken van deze maatregelen worden zij actief betrokken. Voor de maatregelen waar dit nog niet aan de orde is geweest zal participatie plaats vinden bij de verdere uitwerking en realisatie van de voorgestelde maatregelen met de omgeving, alsmede met het platform luchtkwaliteit.

11. Voorstel

Het college besluit bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad waarin de raad wordt verzocht in stemmen met het voteren van de resterende €4.400.000 investeringsmiddelen die bestemd waren voor de milieuzone voor de volgende maatregelen:

1. Het beschikbaar stellen van € 2.000.000 voor de uitvoering van maatregelen voortkomende uit verkenning van de fietsstraatzone in het centrum;
2. Het beschikbaar stellen van € 1.000.000 voor de uitbreiding van het aantal P+R-plekken;
3. Het beschikbaar stellen van € 1.000.000 voor de uitvoering van maatregelen voortkomende uit het inspiratiedocument vergroening centrum-stedelijk gebied;
4. Het laten staan van de resterende ca. € 400.000 voor nader onderzoek naar een milieuzone of overige maatregelen ten behoeve van de verbetering van o.a. de luchtkwaliteit.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De voorgestelde projecten fietsstraatzone centrum, uitbreiden P+R plekken en vergroenen centrum-stedelijk gebied worden verder uitgewerkt. De uitwerking en feitelijke uitvoeringsplanning zullen in 2024 met de raad worden gedeeld middels een raadsinformatiebrief.